Úterý 15. února 2022

P9_TA(2022)0024

Geneticky modifikovaná sója GMB151 (BCS-GM151-6)

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. února 2022 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju GMB151 (BCS-GM151-6), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (D075506/01 – 2021/2947(RSP))

(2022/C 342/03)

Evropský parlament,

— s ohledem na návrh prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju GMB151 (BCS-GM151-6), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (D075506/01,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 ze dne 22. září 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech ([1]), a zejména na čl. 7 odst. 3 a čl. 19 odst. 3 uvedeného nařízení,

— s ohledem na hlasování Stálého výboru pro potravinový řetězec a zdraví zvířat podle článku 35 nařízení (ES) č. 1829/2003, které proběhlo dne 4. února 2022 a na němž nebylo přijato žádné stanovisko,

— s ohledem na články 11 a 13 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí ([2]),

— s ohledem na stanovisko Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) ze dne 27. ledna 2021, které bylo zveřejněno dne 19. dubna 2021 ([3]),

— s ohledem na svá předchozí usnesení o námitkách proti povolení geneticky modifikovaných organismů (GMO) ([4]),

---

([1]) Úř. věst. L 268, 18.10.2003, s. 1.

([2]) Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13.

([3]) Vědecké stanovisko vědecké komise úřadu EFSA pro geneticky modifikované organismy k posouzení geneticky modifikované sóji GMB 151 pro použití v potravinách a krmivech podle nařízení (ES) č. 1829/2003 (žádost EFSA-GMO-NL-2018.153), EFSA Journal 2021; 19(4):6424, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6424.

([4]) Parlament přijal ve svém osmém volebním období 36 usnesení o námitkách proti povolení GMO. Kromě toho ve svém devátém volebním období Parlament přijal tato usnesení:
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. října 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0028),
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. října 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0029),
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. října 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě, tři nebo čtyři z genetických modifikací MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 a DAS-40278-9, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0030),
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0054),
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju MON 89788 (MON-89788-1), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0055),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 a podkombinace MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 a NK603 × DAS-40278-9, sestávají z nich nebo jsou z nich vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0056),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě, tři, čtyři nebo pět z genetických modifikací Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 a GA21, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0057),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. května 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0069),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. listopadu 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě nebo tři z genetických modifikací MON 87427, MON 89034, MIR162 a NK603, sestávají z nich nebo jsou z nich vyrobeny, na trh, a o zrušení prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2018/1111 v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0291),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. listopadu 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0292),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. listopadu 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě, tři nebo čtyři z genetických modifikací MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 a NK603, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0293),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0365),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě nebo tři z genetických modifikací MON 87427, MON 89034, MIR162 a MON 87411, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0366);

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0367),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 88017 (MON-88Ø17-3), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0368),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 89034 (MON-89Ø34-3), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0369),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2021 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu GHB614 × T304-40 × GHB119, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2021)0080),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2021 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2021)0081),

Úterý 15. února 2022

— s ohledem na čl. 112 odst. 2 a 3 jednacího řádu,

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

A. vzhledem k tomu, že dne 9. října 2018 společnost BASF SE, která sídlí v Německu, předložila jménem společnosti BASF Agricultural Solutions Seed US LLC se sídlem ve Spojených státech (dále jen „žadatel“) žádost o uvedení potravin, složek potravin a krmiv, které obsahují geneticky modifikovanou sóju GMB151, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh (dále jen „geneticky modifikovaná sója“), v souladu s články 5 a 17 nařízení (ES) č. 1829/2003; vzhledem k tomu, že žádost se rovněž týkala uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju nebo z ní sestávají, na trh pro jakákoli jiná použití než v potravinách a krmivech, s výjimkou pěstování;

B. vzhledem k tomu, že dne 27. ledna 2021 přijal úřad EFSA k dotyčné žádosti kladné stanovisko, které bylo zveřejněno dne 19. dubna 2021;

C. vzhledem k tomu, že geneticky modifikovaná sója byla vyvinuta, aby rostlině propůjčila toleranci ke skupině herbicidů známých jako inhibitory HPPD, jako je isoxaflutol, mesotrion a tembotrionin, a produkuje insekticidní protein (Bt toxin) Cry14Ab-1.b ([5]), který je toxický pro háďátka (hlístice);

Nedostatečné posuzování reziduí herbicidů, metabolitů a koktejlových efektů

D. vzhledem k tomu, že několik studií prokázalo, že geneticky modifikované plodiny, které jsou odolné vůči herbicidům, vedou k vyššímu používání doplňkových herbicidů, a to z velké části kvůli výskytu plevele odolného vůči herbicidům ([6]); vzhledem k tomu, že v důsledku toho je třeba očekávat, že geneticky modifikovaná sója bude vystavena jednak vyšším, a jednak opakovaným dávkám doplňkových herbicidů, což může vést k vyššímu množství reziduí ve sklizni;

E. vzhledem k tomu, že podle harmonizovaného systému klasifikace a označování schváleného Unií je isoxaflutol silně toxický pro vodní organismy a může poškodit plod v těle matky ([7]);

F. vzhledem k tomu, že k posouzení rizik v souvislosti s geneticky modifikovanou sójou byl použit pouze isoxaflutol; vzhledem k tomu však, že herbicidní inhibitor HPPD zahrnuje řadu herbicidů, včetně mesotrionu, které tak mohou být na tuto geneticky modifikovanou sóju používány ve velkém množství;

G. vzhledem k tomu, že podle úřadu EFSA mesotrion „může být považován za látku s vlastnostmi endokrinních disruptorů“ a genotoxický potenciál AMBA, produktu rozkladu mesotrionu, „nelze vyloučit“ ([8]);

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. července 2021 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju DAS-81419-2 × DAS–44406–6, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2021)0334),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. července 2021 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě nebo tři z genetických modifikací 1507, MIR162, MON810 a NK603, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2021)0335),

— usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. července 2021 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici Bt 11 (SYN-BTØ11-1), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2021)0336).

([5]) Stanovisko úřadu EFSA, s. 6 a 7.

([6]) Viz například Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“, Environmental Management, leden 2016, 57(1), s. 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738, a Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“, Environmental Sciences Europe, 28. září 2012, sv. 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([7]) https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433

([8]) Závěr Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) o přezkumu posouzení rizik účinné látky mesotrion z hlediska jejího použití jako pesticidu, EFSA Journal 2016; 14(3):4419, s. 3, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419.

H. vzhledem k tomu, že posuzování reziduí herbicidů a jejich produktů rozkladu („metabolitů“) zjištěných u geneticky modifikovaných rostlin se považuje za nespadající do působnosti vědecké komise EFSA pro geneticky modifikované organismy, a proto se neprovádí jako součást postupu povolování GMO; vzhledem k tomu, že tato skutečnost je problematická, neboť v případě geneticky modifikovaných rostlin může samotná genetická modifikace ovlivňovat způsob, jakým dotčená geneticky modifikovaná rostlina odbourává doplňkové herbicidy, a složení, a tedy i toxicitu metabolitů;

I. vzhledem k tomu, že v důsledku zvláštních zemědělských postupů při pěstování geneticky modifikovaných rostlin odolných vůči herbicidům existují specifické vzorce podávání žádostí, expozice, výskytu konkrétních metabolitů a vzniku kombinovaných účinků, které vyžadují zvláštní pozornost; vzhledem k tomu, že tyto vzorce nebyly úřadem EFSA zváženy;

J. vzhledem k tomu, že tedy nelze dospět k závěru, že konzumace geneticky modifikované sóji je pro zdraví lidí a zvířat bezpečná;

Nedořešené otázky týkající se Bt toxinů

K. vzhledem k tomu, že byly k bezpečnostním studiím použity izolované Cry14Ab-1 proteiny získané z rekombinantních mikrobiálních systémů ([9]); vzhledem k tomu, že toxikologickým testům prováděným s izolovanými proteiny lze přisuzovat jen malý význam, neboť Bt toxiny v geneticky modifikovaných plodinách, jako je např. kukuřice, bavlna či sója, jsou přirozeně toxičtější než izolované Bt toxiny; vzhledem k tomu, že to je způsobeno tím, že inhibitory proteináz (PI) přítomné v rostlinné tkáni mohou zvýšit toxicitu Bt toxinů tím, že zpomalí jejich degradaci; vzhledem k tomu, že tento jev byl prokázán v řadě vědeckých studií, včetně studie, která byla vypracována pro společnost Monsanto před 30 lety, z níž vyplývá, že i přítomnost extrémně nízkých hladin inhibitorů proteináz zvýšila toxicitu Bt toxinů až dvacetinásobně ([10]);

L. vzhledem k tomu, že tato zvýšená toxicita nebyla nikdy zohledněna při hodnocení rizik úřadu EFSA, i když se týká všech Bt rostlin schválených pro dovoz nebo pěstování v Unii; vzhledem k tomu, že rizika pro lidské zdraví a zdraví zvířat z konzumace potravin a krmiv obsahujících Bt toxiny, která vyplývají z jejich zvýšené toxicity kvůli interakci mezi inhibitory proteináz a Bt toxiny, tedy nelze vyloučit;

M. vzhledem k tomu, že několik studií ukázalo, že byly pozorovány vedlejší účinky, které mohou mít dopad na imunitní systém po expozici Bt toxinům, a že některé Bt toxiny mohou mít adjuvantní vlastnosti ([11]), což znamená, že mohou zvyšovat alergenicitu jiných proteinů, s nimiž přijdou do styku;

N. vzhledem k tomu, že vědecká studie neodhalila, že toxicita Bt toxinů může být zesílena rovněž prostřednictvím interakce s rezidui po postřiku herbicidy, a že jsou nutné další studie týkající se kombinovaných účinků tzv. kombinovaných událostí (geneticky modifikované plodiny, které byly upraveny, aby byly odolné vůči herbicidům a produkovaly insekticidy ve formě Bt toxinů) ([12]); vzhledem k tomu, že se však má za to, že posouzení potenciální interakce reziduí herbicidů a jejich metabolitů s Bt toxiny nespadá do působnosti vědecké komise EFSA pro GMO a neprovádí se proto jako součást posouzení rizik;

Připomínky příslušných orgánů členských států

O. vzhledem k tomu, že příslušné orgány členského státu během tříměsíčního období konzultací předložily úřadu EFSA řadu kritických připomínek ([13]); vzhledem k tomu, že mezi kritické připomínky patřilo, že by měly být poskytnuty údaje k posouzení toho, zda dochází v geneticky modifikované sóji k hromadění reziduí herbicidů a metabolitů, zda nepřijatelné hladiny takových reziduí a metabolitů mohou být obsaženy v geneticky modifikované sóji, která se do Unie dováží, a důsledky v souvislosti se subchronickou, vývojovou a reprodukční toxicitou, že základ pro posouzení environmentálních rizik je spojen s množstvím nedostatků, a přetrvávají tudíž nejistoty ohledně environmentálních rizik spojených s geneticky modifikovanou sójou, že stávající studie nejsou dostačující k tomu, aby mohl být učiněn závěr, že expozice životního prostředí, a tedy účinky na necílové organismy budou zanedbatelné, že by měl být

([9]) Stanovisko úřadu EFSA, s. 16.

([10]) MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“(Zvýšení insekticidní aktivity *Bacillus thuringiensis* inhibitory serinových proteináz), Journal of Agricultural and Food Chemistry, 1990, 38, s. 1145–1152, https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051

([11]) Pro přehled viz Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“ (Přehled bezpečnostních a biologických účinků toxinů Cry z *Bacillus thuringiensis* u savců), Journal of Applied Toxicology, květen 2016, 36(5), s. 630–648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252

([12]) https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691516300722?via%3Dihub

([13]) Připomínky členských států ke geneticky modifikované sóji jsou zpřístupněny prostřednictvím rejstříku otázek úřadu EFSA: https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5946

posouzen dopad pěstování geneticky modifikované sóji v zemích, které tuto rostlinu produkují, a že „na základě tohoto druhu důkazů předložených v dokumentaci nelze dospět k závěru ohledně komparativního posouzení sóji GMB151 nebo ohledně její bezpečnosti“;

Nedemokratické rozhodování

P. vzhledem k tomu, že Komise označuje jako problematickou skutečnost, že rozhodnutí o povolení GMO jsou i nadále přijímána Komisí, aniž by se pro ně vyslovila kvalifikovaná většina členských států (což je do velké míry výjimka u povolování produktů obecně, ale u rozhodování o povolení geneticky modifikovaných potravin a krmiv se to stalo pravidlem);

Q. vzhledem k tomu, že Parlament ve svém osmém volebním období přijal celkem 36 usnesení o námitkách proti uvádění potravin a krmiv vyrobených z GMO na trh (33 usnesení) a proti pěstování GMO v Unii (tři usnesení); vzhledem k tomu, že v devátém volebním období přijal Parlament již 21 námitek proti uvádění GMO na trh; vzhledem k tomu, že u žádného z těchto GMO nebylo dosaženo kvalifikované většiny členských států pro jeho povolení; vzhledem k tomu, že důvody, z nichž členské státy nepodporují udělování povolení, jsou podloženy vědeckými obavami týkajícími se posouzení rizik;

R. vzhledem k tomu, že Komise bez ohledu na vlastní uznání nedostatků z hlediska demokratických principů, nedostatečnou podporu ze strany členských států i námitky Parlamentu i nadále geneticky modifikované organismy povoluje;

S. vzhledem k tomu, že pro to, aby Komise měla možnost GMO nepovolit, pokud se kladně nevysloví kvalifikovaná většina členských států v odvolacím výboru, není zapotřebí žádné změny právních předpisů ([14]);

Dodržování mezinárodních závazků Unie

T. vzhledem k tomu, že zpráva zvláštního zpravodaje OSN pro právo na potraviny z roku 2017 dospěla k závěru, že zejména v rozvojových zemích mají nebezpečné pesticidy katastrofické dopady na zdraví ([15]); vzhledem k tomu, že podle cíle udržitelného rozvoje OSN č. 3.9 se má do roku 2030 podstatně snížit počet úmrtí a nemocí způsobených nebezpečnými chemickými látkami, znečištěním ovzduší a kontaminací vody a půdy ([16]); vzhledem k tomu, že povolení dovozu geneticky modifikované sóji by zvýšilo poptávku po této plodině, která byla upravena a byla ošetřena herbicidním inhibitorem HPPD, jako je isoxaflutol a mesotrion, čímž by se zvýšila expozice pracovníků ve třetích zemích; vzhledem k tomu, že riziko zvýšené expozice pracovníků a životního prostředí je zvláště znepokojivé v souvislosti s větším množstvím herbicidů používaných u geneticky modifikovaných plodin, které jsou vůči herbicidům tolerantní;

U. vzhledem k tomu, že odlesňování je hlavní příčinou úbytku biologické rozmanitosti; vzhledem k tomu, že emise z využívání půdy a změny ve využití půdy zejména v souvislosti s odlesňováním jsou po spalování fosilních paliv druhou nejvýznamnější příčinou změny klimatu ([17]); vzhledem k tomu, že cíl udržitelného rozvoje OSN č. 15 zahrnuje záměr zastavit odlesňování do roku 2020 ([18]); vzhledem k tomu, že lesy plní mnoho funkcí, které přispívají k dosažení většiny cílů udržitelného rozvoje OSN ([19]);

([14]) Komise „může“ a nikoliv „bude“ pokračovat s povolováním, pokud se kvalifikovaná většina členských států v odvolacím výboru nevysloví kladně v souladu s nařízením (EU) č. 182/2011 (čl. 6 odst. 3);
([15]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx
([16]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/
([17]) Sdělení Komise ze dne 23. července 2019 s názvem „Posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů“ (COM(2019)0352), s. 1.
([18]) Viz cíl č. 15.2: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/.
([19]) Sdělení Komise ze dne 23. července 2019 s názvem „Posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů“ (COM(2019)0352), s. 2.

V. vzhledem k tomu, že produkce sóji je hlavní příčinou odlesňování v Amazonii, v oblasti Cerrado a Gran Chaco v Jižní Americe; vzhledem k tomu, že 97 % sóji vypěstované v Brazílii a 100 % sóji vypěstované v Argentině je geneticky modifikovaná sója ([20]); vzhledem k tomu, že naprostá většina geneticky modifikované sóji povolené k pěstování v Brazílii a Argentině je povolena i pro dovoz do Unie;

W. vzhledem k tomu, že Unie je smluvní stranou Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti, která jasně stanoví, že jak vyvážející, tak dovážející země mají mezinárodní odpovědnost v oblasti biologické rozmanitosti;

X. vzhledem k tomu, že nařízení (ES) č. 1829/2003 stanoví, že geneticky modifikované potraviny nebo krmiva nesmí mít nepříznivé účinky na lidské zdraví, zdraví zvířat nebo na životní prostředí, a požaduje, aby Komise při návrhu svého rozhodnutí zohlednila veškerá příslušná ustanovení právních předpisů Unie a další opodstatněné faktory důležité pro danou záležitost; vzhledem k tomu, že by tyto opodstatněné faktory měly zahrnovat povinnosti Unie vyplývající z cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje, Pařížské dohody o změně klimatu a Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti;

1. domnívá se, že návrh prováděcího rozhodnutí Komise překračuje prováděcí pravomoci stanovené v nařízení (ES) č. 1829/2003;

2. domnívá se, že návrh prováděcího rozhodnutí Komise není v souladu s právními předpisy Unie, neboť není slučitelný s cílem nařízení (ES) č. 1829/2003, který podle obecných zásad, jež jsou stanoveny v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([21]), spočívá ve vytvoření základních ustanovení pro zajištění vysoké úrovně ochrany lidského života a zdraví, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, zájmů v oblasti životního prostředí a zájmů spotřebitele v souvislosti s geneticky modifikovanými potravinami a krmivy při současném zajištění účinného fungování vnitřního trhu;

3. vyzývá Komisi, aby vzala zpět návrh prováděcího rozhodnutí;

4. připomíná svou výzvu Komisi, aby neschvalovala geneticky modifikované plodiny odolné vůči herbicidům, dokud nebudou případ od případu komplexně prošetřena zdravotní rizika spojená s rezidui, což vyžaduje plné posouzení reziduí po postřiku těchto geneticky modifikovaných plodin doplňkovými herbicidy, posouzení produktů rozkladu herbicidů a veškerých kombinovaných účinků, včetně samotné geneticky modifikované rostliny;

5. vítá skutečnost, že Komise v dopise poslancům ze dne 11. září 2020 konečně uznala, že je třeba při rozhodování o povolení GMO zohlednit udržitelnost ([22]); vyjadřuje však hluboké zklamání nad tím, že od té doby Komise navzdory pokračujícím námitkám Parlamentu a hlasování proti ze strany většiny členských států nadále povoluje dovoz GMO do Unie;

6. vyzývá úřad EFSA, aby si vyžádal údaje o dopadu spotřeby potravin a krmiv získaných z geneticky modifikovaných rostlin na střevní mikrobiom;

7. vyzývá úřad EFSA, aby rozšířil své posouzení rizik tak, aby se jednalo o plné posouzení veškerých interakcí a kombinovaných účinků mezi Bt toxiny, geneticky modifikovanými rostlinami a jejich složkami, jakož i rezidui po postřiku v souvislosti s doplňkovými herbicidy, a aby posoudil související dopad na životní prostředí a lidské zdraví a bezpečnost potravin;

([20]) International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications, „Global status of Commercialized Biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“, ISAAA Brief č. 53 (2017), s. 16 a 21, https://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf.

([21]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1).

([22]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

8. vyzývá Komisi, aby neprodleně pozastavila dovoz geneticky modifikované sóji vypěstované v Brazílii a Argentině, případně s využitím článku 53 nařízení (ES) č. 178/2002, dokud nebudou zavedeny účinné právně závazné mechanismy, které by zabránily uvádění produktů spojených s odlesňováním a souvisejícím porušováním lidských práv na trh Unie;

9. opakuje svou výzvu k provádění evropské strategie produkce a zásobování rostlinnými bílkovinami ([23]), která by Unii umožnila stát se méně závislou na dovozu geneticky modifikovaných sójových bobů a vytvořit kratší potravinové řetězce a regionální trhy;

10. znovu apeluje na Komisi, aby zohlednila závazky Unie vyplývající z mezinárodních dohod, jako jsou Pařížská dohoda o změně klimatu, Úmluva OSN o biologické rozmanitosti a cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje OSN; připomíná svůj požadavek, aby k návrhu prováděcích aktů byla připojena důvodová zpráva, která objasní, jak se dodržuje zásada „neškodit“ ([24]);

11. zdůrazňuje, že v pozměňovacích návrzích přijatých Evropským parlamentem dne 17. prosince 2020 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 182/2011 ([25]), jež přijal Parlament jako základ pro jednání s Radou, se stanoví, že Komise nepovolí GMO, pokud povolení neschválí kvalifikovaná většina členských států; trvá na tom, aby Komise tento postoj respektovala, a vyzývá Radu, aby pokračovala v práci a bezodkladně přijala obecný přístup k této otázce;

12. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi, jakož i vládám a parlamentům členských států.

([23]) Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. ledna 2020 o Zelené dohodě pro Evropu (Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 2), bod 64.
([24]) Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. ledna 2020 o Zelené dohodě pro Evropu (Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 2), bod 102.
([25]) Přijaté texty, P9_TA(2020)0364.